

"El Torreó"

GREHIC

GRUP DE RECERQUES HISTÒRIQUES DE CASTELLDEFELS

www.grehic.com

EDITORIAL

RECUPERACIÓ DE LA MEMÒRIA FILMADA DE CASTELLDEFELS

Butlletí Informatiu N° 35
SEPTEMBRE - DESEMBRE 2011

INDEX

Editorial	1
La creu còsmica, de Guinovart	2
Recuperat, digitalitzat, transcrit i publicat el valuós manuscrit medieval « <i>Llibre de la Baronia d'Eramprunyà</i> »	3
VI Jornades del Patrimoni del Baix Llobregat	4
Col.laboració - Rafel Illa	5
Notícies del GREHIC	6
Programa d'Activitats	8

Estem en l'inici d'una nova temporada i el Grup de Recerques Històriques de Castelldefels se'l planteja amb nous reptes. A més de la celebració puntual de la IV Trobada d'estudiosos i centres d'estudis d'Eramprunyà, un altre gran repte, aquest de llarga durada i gran complexitat, tenim la intenció que marqui la feina a desenvolupar en el futur. Ens estem referint a la creació d'un arxiu audiovisual de Castelldefels. Aquest és un projecte que neix d'una idea llançada pel senyor Jordi Notó durant la celebració d'una Taula Rodona sobre "*Patrimoni Arquitectònic. Preservació 2011-2015*", acte que tingué lloc el passat 18 març de 2011. Amb posterioritat, el Grehic es posà en contacte amb persones lligades al món de les produccions cinematogràfiques a Castelldefels, com ara els senyors Fernando Lorza o Ramon Font. Com a fruit de l'intercanvi d'idees i informació es va establir contacte amb la senyora Encarnació Soler, directora de la Filmoteca de Catalunya, que va contestar molt positivament a la sol·licitud d'ajuda. D'altra banda, i amb l'objectiu de donar a conèixer la idea, s'organitzà una conferència, divendres 17 de juny, a càrrec de Xavier Traïd, periodista: Recuperació de la memòria filmada de Castelldefels. Prenent com a model ideal un projecte desenvolupat a Premià, aconseguí engrescar diferents membres del Grehic a emprendre a casa nostra un de semblant i, així, recuperar enregistraments fílmics de gran valor històric per a Castelldefels. Tornar a disposar d'aquest patrimoni audiovisual compartit és l'objectiu que volem assolir. El fet de recuperar el material fílmic i conservar la memòria que conté és una ferma lluita contra l'oblit, no un mer exercici nostàlgic. Aquesta és una tasca que ajuda a mirar cap enrera, posant imatge, so i records personals a un període relativament recent de la història de la ciutat.

El projecte neix amb una clara vocació social que aspira a transformar tot el material enregistrat i rescatat, en una eina que ajudi als ciutadans a entendre un passat no tant llunyà, apel·lant al seu anhel de coneixement i potenciant-ne el sentit crític i reflexiu.

El que es pretén és la creació d'un Arxiu Audiovisual Municipal de Castelldefels. Per aconseguir-ho cal i és necessari recuperar antigues filmacions en formats obsolets, digitalitzar les filmacions localitzades, així com fer-ne còpies de seguretat en digital que preservin la totalitat del material recuperat. Igualment caldrà fer una correcta catalogació i difusió, posant el conjunt a l'abast de tothom.

El primer, però, és poder fer-nos amb el material que molts particulars puguin conservar a casa seva. Fem, doncs, una crida a posar-se en contacte amb el Grehic. Per fer la recerca, en un municipi com Castelldefels, el boca-orella funciona de meravella. Us en fem còmplices de la nostra intenció. Us esperem qualsevol dijous a la seu de l'Agrupació de Cultura Popular (avinguda Lluís Companys), a les tardes.

El Grehic

LA CREU CÒSMICA, DE GUINOVART

El complex poliesportiu ubicat al barri de Can Roca, obra de l'arquitecte Juan Andrés Hernández, va néixer amb vocació de grandesa. De fet, aquesta instal·lació va ser escollida, entre les de tota Espanya, com la "*Mejor instalación deportiva municipal*" l'any 1986. Aquest guardó el recolliren els senyors Norbert Murillo Coronado i Domingo Martínez Jiménez. Gràcies a la gestió d'aquest segon, i per l'amistat que mantenia amb l'artista Josep Guinovart, el poliesportiu municipal de Castelldefels va aconseguir acompanyar-se d'una obra de l'artista citat. Durant uns anys, a l'entrada de les piscines, una creu còsmica feta per Guinovart rebia els esportistes.

Aquesta escultura, feta amb bidons, era l'emblemàtic element del paisatge urbà que molts recorden. Actualment l'obra es manté, però arraconada a un dels costats de l'edifici, com una despulla. La seva desaparició va ser del tot justificada. L'òxid va fer estralls en la peça, concebuda inicialment com a una instal·lació provisional per a Barcelona. Els problemes de seguretat que se'n derivaven aconsellaren la seva retirada.

Quan es preparava el llibre "*Escultura monumental a Castelldefels*", editat l'any 2001, l'artista va comentar directament la possible reintegració de l'element, degudament restaurat. La veritat és que Guinovart no es va entusiasmar amb la idea. Més aviat argumentava que la seva tasca com a creador, si fos el cas,

el portaria a estar més còmode en concebre, millor, una nova obra per a la mateixa ubicació que no pas en l'afany de re-construir una realització del seu passat.

I el cas va ser que, mentre va viure, a Guinovart li arribava la informació de la creació d'un espai propi per a mostrar un recull de la seva obra al castell, però no pas la intenció de fer-li un nou encàrrec per a la ciutat més enllà de "*La torre a l'infinit i la clau de Castelldefels*".

L'estat de la qüestió era, doncs, que la reposició d'un element que calia restaurar no era, ni molt menys, reclamada per l'artista; però tampoc no se li demanava fer-ne un de nou per al poliesportiu de can Roca, cosa que sí semblava motivar-lo.

Des de la mort de Guinovart, al que vam perdre l'any 2007, el plantejament canvia. L'única manera de mantenir el seu llegat pel que fa a allò que oferí a la ciutat desinteressadament és, si hi ha la intenció, tractar acuradament les restes de la seva escultura, refer-la i tornar-la a mostrar dignament.

No en tindrem una nova obra, això ja és del tot impossible, però sí que es podria rescatar una que tenia el seu segell. El que no sembla lògic és tenir-la a la vista en un estat lamentable. La visió de la ferralla en què es converteix la seva creu de ferro, cada vegada més degradada, no fa bé a ningú. Si de cas, per a l'única cosa que ha servit és per a despertar la curiositat d'algú i, per al que és sensible a l'art, fer el suggeriment d'una reposició.

RECUPERAT, DIGITALITZAT, TRANSCRIT I PUBLICAT EL VALUÓS MANUSCRIT
MEDIIEVAL «LLIBRE DE LA BARONIA D'ERAMPRUNYÀ»

El llibre de la Baronia d'Eramprunyà és un manuscrit de gran valor històric, tant per conèixer la història del castell d'Eramprunyà i el seu territori, que s'estenia des del Llobregat fins al Garraf, com per aportar noves notícies sobre una de les famílies més influents de la baixa edat mitjana catalana, els Marc. El llibre s'inicia amb el testament de Pere Marc el Prohom, de 1338. La confecció del volum va ser ordenada pel seu fill, Jaume Marc, amb la intenció de recollir-hi els documents demostratius dels drets que tenia sobre la baronia d'Eramprunyà. El manuscrit va ser continuat pels seus descendents, que hi anotaren tot el referent a la gestió del patrimoni, a més dels capbreus de les rendes que percebien del territori del castell. Va ser un llibre viu fins a finals del segle XIX. Aquest important manuscrit, que a principis del segle XX va ser consultat per historiadors com Francesc de Bofarull o Antonio de Hinojosa, i a principis dels seixanta pels estudiosos Josep Soler Vidal, de Gavà, i Josep Eixarch, de Viladecans, s'havia donat per perdut des de principis dels anys vuitanta del segle passat. Finalment, ha estat recuperat, microfilmant i transcrit per tres especialistes en paleografia medieval de la Universitat de Barcelona.

La notícia, doncs, és que ara s'ha recuperat, digitalitzat, transcrit i publicat el valuós manuscrit medieval «*Llibre de la baronia d'Eramprunyà*», i avui es pot adquirir a les llibreries, ja que ha estat publicat per l'editorial Pagès.

Vam, assistir el passat 14 de juliol a la presentació, a Gavà, de la publicació que recull el contingut del llibre de la Baronia d'Eramprunyà. L'acte es celebrà al Casal d'Entitats Sant Jordi (Rambla, 31). Vam redescobrir llavors la im-

portància del que aporta, ja que conté relats i fragments autògrafs de diversos membres dels Marc d'Eramprunyà, emparentats amb el gran poeta medieval Ausiàs Marc. Aquests relats, de caire autobiogràfic i memorialístic, escrits de la mà de senyors feudals, són pràcticament únics a tot Europa, i fan d'aquest manuscrit una joia patrimonial i històrica del nostre passat digne de ser estudiada, cuidada i divulgada.

Les autores de la transcripció, Elena Cantarell, Mireia Comas i Carme Muntaner, ens relataven com va arribar el llibre a les seves mans, com va ser la feina de transcripció, i ens il·lustraven amb imatges i històries interessants dels diversos documents i relats que conté el llibre.

